

1989, 11. května – Sdělení VONS č. 1014 „Jan Šubrt ve vězení za odmítnutí vojenské služby“ o případu Jana Šubrtu odsouzeného opakovaně Vojenským obvodovým soudem v Hradci Králové pro trestný čin nenastoupení služby v ozbrojených silách k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a vykonávajícího trest odnětí svobody v Nápravně výchovném ústavu Oráčov.¹

Jan Šubrt, nar. 3. 8. 1968, bytem Horní Sytová 20, 312 41 Víchova nad Jizerou, okres Semily, zanechal v srpnu 1988 studia na elektrické fakultě ČVUT v Praze. V září 1988 v rámci náboru OKR² začal pracovat jako horník na dole Prezident Gottwald v Havířově, čímž chtěl využít možnosti pracovat deset let v dolech místo dvouleté základní vojenské služby. Okresní vojenská správa v Semilech však v jeho případě tuto možnost neuznala a poslala mu povolávací rozkaz k nastoupení základní vojenské služby v Prešově. Dne 4. 10. 1988 se J. Šubrt k vojenskému útvaru dostavil a oznámil, že pro své náboženské přesvědčení službu nenastoupí. Zástupci útvaru ho poslali zpět na vojenskou správu. Tam mu sdělili, aby se vrátil do zaměstnání s tím, že jeho případ bude předán vojenskému prokurátorovi. Dne 29. 11. 1988 byl předvolán k výslechu na Obvodovou vojenskou prokuraturu v Hradci Králové a na místě vzat do vazby. Dne 5. 1. 1989 byl odsouzen Obvodovým vojenským soudem v Hradci Králové za nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 tr. z. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 16 měsíců. J. Šubrt se proti rozsudku odvolal a v následujících dnech se nervově zhroutil. Lékaři v nemocnici doporučili zdravotní posudek z oboru psychiatrie, což soud zamítl. Dne 2. 2. 1989 se konalo u Vyššího vojenského soudu v Táboře odvolací řízení. Soud zrušil rozsudek první instance a věc vrátil k došetření, aby byl zjištěn zdravotní stav obžalovaného. Po formálním vyšetření byl J. Šubrt uznán schopným výkonu vojenské služby. Dne 29. 3. 1989 Obvodový vojenský soud v Hradci Králové opět odsoudil J. Šubrtu k 16 měsícům odnětí svobody v I. NVS.

V současné době je ve výkonu trestu v NVÚ Oráčov. Jeho psychický stav není dobrý.³

Tento případ opět poukazuje na skutečnost, že by i v Československu měla být uzákoněna náhradní vojenská služba, aby se tak předešlo nespravedlivému postihu těch, jimž svědomí nedovoluje vykonávat vojenskou službu.

Informace o Chartě 77, r. 12, 1989, č. 10, s. 8.

POZNÁMKY

¹ K případu Jana Šubrta viz dále sdělení VONS č. 1066, dokument č. 1070. K případu viz též BLAŽEK, Petr: Dejte šanci míru! Pacifismus a neformální mírové aktivity mládeže v Československu 1980-1989, in: Vaněk, Miroslav a kol.: *Ostrůvky svobody. Kulturní a občanské aktivity mladé generace v 80. letech v Československu*, Praha 2002, s. 57; PAŽOUT, Jaroslav: Odpírači vojenské služby a Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, in: Blažek, Petr (ed.): *A nepozdvihne meč... Odpírání vojenské služby v Československu 1948-1989*, Praha 2007, s. 127.

² Ostravsko-karvinský revír.

³ O Jana Šubrta se zajímala i StB, o čemž svědčí skutečnost, že k němu 7. 10. 1988 zaregistrovalo Oddělení StB Semily pod krycím jménem „Honza“ spis prověřované osoby, reg. č. 24600. Spis byl 28. 3. 1989 převeden na osobní svazek. Dne 10. 5. 1989 byl uložen do archivu. ABS, Svazková agenda uložená na centrále MV (Statisticko-evidenční odbor MV), osobní svazek „Honza“, arch. č. 999786 MV.

Šubrtův případ vyvolal solidaritu doma i v zahraničí. Dokladem jsou paralelní protestní akce konané v Praze a ve Vídni 31. 7. 1989 na podporu vězňených odpíračů vojenské služby Vladana Kočího a Jana Šubrta. Shromáždění v Praze uspořádalo na náměstí Míru Nezávislé mírové sdružení a účastnilo se ho asi 150 aktivistů a příznivců NMS a Mírového klubu Johna Lennona. Protože bylo náměstí Míru plné uniformovaných i neuniformovaných policistů, kteří filmovali a legitimovali účastníky shromáždění, přesunuli se manifestanti na Karlův most, kde zahájili veřejnou diskusi, při níž byly sbírány podpisy pod petici NMS požadující po prezidentu republiky udělení milosti vězňeným odpíračům vojenské služby a po Federálním shromáždění uzákonění náhradní civilní služby. Viz informace o protestním shromáždění na náměstí Míru v Praze uspořádaném Nezávislým mírovým sdružením na podporu odpíračů vojenské základní služby

Vladana Kočího a Jana Šubrta uloženou in: LP, Sb. VONS, inv. č. 174, sign. IV/3, kart. 31; též informace o společné protestní akci v Praze a ve Vídni na podporu vězněných odpíračů vojenské služby Vladana Kočího a Jana Šubrta obsahující fotografii z akce in: *Nový domov*, 40, 1989, č. 17 (17. 12.), s. 3.

Případem Jana Šubrta se také zabývali členové Nezávislého mírového sdružení – Iniciativy za demilitarizaci společnosti. Viz VĚVODA, Rudolf: Odpírači vojenské služby jako součást agendy Nezávislého mírového sdružení – Iniciativy za demilitarizaci společnosti, in: Petr Blažek (ed.): *A nepozdvihne meč... Odpírání vojenské služby v Československu 1948–1989*, Praha 2007, s. 144. Jan Šubrt byl v roce 1989 adoptován jako vězeň svědomí Amnesty International, viz článek „Miner detained for conscientious objection to military service“ o případu J. Šubrta in: *Amnesty International, Trade Union Bulletin*, 1989, č. 41 (červenec), uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 301, sign. IV/4, kart. 48.; TOMEK, Prokop: Odpírači vojenské služby a Amnesty International, in: Petr Blažek (ed.): *A nepozdvihne meč... Odpírání vojenské služby v Československu 1948–1989*, Praha 2007, s. 108. Dále viz článek „Czech believer imprisoned for refusing military call – up“ o případu J. Šubrta in: *KNS Newsdesk*, 1989, č. 328 (22. 6.), s. 5; též článek „Christian conscientious objector imprisoned (Czechoslovakia)“ o případu Jana Šubrta a Vladana Kočího in: *KNS Newsdesk*, 1989, č. 337 (2. 11.), s. 7, uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 301, sign. IV/3, kart. 48.